

25
C. H. *Numm 43.*

P. Jg. 18 1.

24

PROBLEMA IVRIS ECCLESIASTICI,
AN

STIPENDIVM FAMILIAE EI
SIT CONCEDENDVM, QVI OB
PRAEROGATIVAM ALTERIVS ILLVD
DVRANTIBVS ANNIS ACADEMICIS
CONSEQVI HAVD POTVIT?

AFFIRMATIVÈ DECISVM, 1729, 22

IEHOVA IVVANTE,

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

P. 279
DN. GVILIELMO HENRICO

DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM, ANGARIAE
ET WESTPHALIAE RELIQVA

MODERATORE,

DN. IOH. CHRIST. SCHROETERO,

HEREDITARIO IN WICKERSTEDT,

ICTO ET ANTECESSORE CONSVMMATISSIMO, SERENISSIMOR. DVC. SAX.
CONSILIARIO, CVRIAE PROVINCIALIS ET COLLEGIORVM IVRIDICORVM
ASSESSORE GRAVISSIMO,

PATRONO ATQVE PROMOTORE SVO AETATEM
DEVENERANDO,

PRO GRADV DOCTORALI

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI, IN ACROATERIO ICTORVM INSTITVENDO,
SVBMITTIT

CHRIST. AVGVST. HENRIC. *Heydenreich,*

ADV. SAXON. ELECT. IMMATR.

DIE V. OCTOBR. M DCC XXIX.

— ❦ — IENAE, LITTERIS M^Y ❦ —

PROFESSOR IVRIS FACULTATIS

STEPHENIVM FAMILIAE IN
SIT CONCEPTIVVM QVI OR
PROMOTIVAM ALTRIVS HVD
DIGNITIVS ANNS ACADEMICIS
CORPVS HVD POTVIT

ANNO 1714

ANNO 1714

DN. GUILIELMO HENRICO

HABE SAKONIAE IN HACI KEVIAE MONTIS AGRARIAE
ET WESTPHALIAE RECTOR

MODERATOR

DN. IOH. CHRIST. SCHROETTERO

HEREDITARIO IN UNIVERSITATE

ICQ ET ANTIQVOR FORVMANNO 1714 ANNO DNE 1714
CORPVS HVD ET FORVMANNO 1714 ANNO DNE 1714

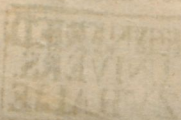
PATRONO AIOVE PROMOTORE SVO ALIATVM
DE HENRICO

PRO GRADV DOCTORALI

PLACIDO PROMOTIVVM EXAMINI IN ACADEMIA HVD IN IUSTITIA
SVMITIT

CHRIST AVGVST. HENRIC. SCHROETTERO

ANNO 1714

1714

I. I.

§. I.

Stipendiorum materia vtilitate *Scripta*
 sua ita se commendat, vt iusti *juris sti-*
 tractatus fines sibi deposcere *pendiaris.*
 videatur, praesertim cum ne-
 mo adhuc hancee materiam
 satis meo quidem iudicio ex-
 hauserit. Habemus quidem
 Dissertationes CASPARI ZIEG-
 LERI *de Stipendiis & Stipendia-*
tis & ZAVNSCHLIFFERI de
iure stipendiorum ad studia, Opu-

sculis eius iunctim editis insertam, admodum solide
 elaboratas: Extat quoque AHASVERI FRITSCHII
 Tractatus, verum Politicus magis quam nomicus, *de Sti-*
pendiis & Stipendiariis, nec non GOCKELII Disserta-
 tio *de Legatis & Donationibus ad studia*, prouti quoque
 IOHANNES SCHVLZIVS *obligationem studiosi stipendia-*

A

rii

rii deducere voluit ; sed delineationem tantummodo iuris stipendiarii artis dissertationum limitibus includere licet. Quare cum & ego decreuissem, Dissertationis inauguralis argumentum in evolutione eius, quod iustum est circa stipendia familiae, constituere, excreuit praeter opinionem labor, in aliam occasionem iam nunc reseruandus, ut cum proposito thema mutare coactus fuerim, in praesentiarum tantummodo Problema aliquod ex iure stipendiario haud ita pridem in summo Senatu Ecclesiastico Dresdensi ventilatum B.L. exhibiturus, dum probare annitar, quod stipendium familiae minime ei denegandum sit, qui a proximioribus impeditus illud durantibus annis academicis consequi haud potuit.

Eymon.
vocis Stipendii.

§. II.

Hoc ut eo melius procedat, operae pretium forte non deerit, si prius generalia quaedam iuris stipendiarii principia praemittam, quam ipsius thematis discussionem adgrediar. Stipendium a Stipe, nummo Romanorum aenco, qui olim militibus praepriis adpendi consuevit, adeoque quasi Stipendium dictum *l. 27. §. 1. π. de V S. VARRO Libr. 4. de Lingu. Lat. c. 16. PEREZ ad Tit. Cod. de his, quae non implet. Stipend.* Sicuti vero postea temporis studia militiae comparabantur *l. 14. C. de Aduoc. divers. Ind. GLOSS. ad L. miles π. de Re Iud.* atque huic dediti sago, illi vero toga, militare dicebantur, stipendii etiam vocabulum a militia sagata ad togatam translatum fuit, luculento argumento, quod stipendium reuera sit species aliqua salarii seu remunerationis eorum, qui strenue in castris

virtu-

virtutum atque eruditionis militant & quod illud intuitu laboris academici aequae ac seruitiorum reipublicae imposterum praestandorum pendatur.

§. III.

Hoc loco autem stipendium nobis significat praestationem utilitatis, intuitu studiorum statis temporibus praestandam, cui definitioni accedit illa, quam habet Dn. a SECKENDORFF. in den teutschen Fürstenthum. P. II. C. 14. qui stipendium vocat eine jährliche Neichung eines gewissen Geldes vor arme studierende Jüngere. Dixi, praestationem utilitatis esse stipendium, utpote quod non solum in pecunia parata, sed etiam aliis rebus possit constitui *vid. RICHTER Vol. I. P. IV. Conf. 2.* in eo vero stipendium a caeteris praestationibus annuis differt, quod illud studiorum intuitu concedatur, quo ipso & finis foundationis eiusmodi praecipue eminet, nimirum, ut studia in emolumentum reipublicae promoucantur, licet alia fundatoris intentio huic accedere possit, quo casu tamen haecce semper primaria non immerito reputatur; statis quoque temporibus, adieci, praestandum esse stipendium, cum in hoc forma quasi externa stipendii consistat atque ad naturalia ipsius pertineat, neque enim quemquam puto, donationem quamuis ad studia statim pro stipendio habiturum esse.

§. IV.

Promotionem studiorum in emolumentum reipublicae intendere, dixi, fundatorem, ut nimirum stipendiarii se ad officia reipublicae obeunda habiles reddant: sicuti quoque tantum non semper median-

A 2

tibus

tibus litteris, quas reuerſales vocant, promittere tenentur ſe absque praescitu Principis stipendium conferentis officia aliena non acceptaturos, ſed illi Reipublicae potius ſeruitia consecratos eſſe, a qua beneficium acceperunt. *vid.* ORD. STIP. ELECT. SAX. C. III. MAGDEBURG. C. IX. GOTHAN. *ubi reuerſales in fine annexae conſpiciuntur* COBURG. §. 7. nec non SCHVVARZBURG §. befinden aber vord 4te. Inde satis perspicuum eſſe puto, quod stipendium ob labores partim academicos in vtilitatem reipublicae susceptos, partim intuitu ſeruitiorum reipublicae imposterum praestandorum soluat *vid. Cit.* ORD. STIP. ELECT. SAX. C. IV. §. weil aber das ganze. adeoque reuera species aliqua sit salarii, quippe quod nihil aliud est, quam laboris operae praestitae vel praestandae quaedam remuneratio ac compensatio *vid.* IAC. GOTHOFREDVS *de Salario C. I. §. 3.*

§. V.

Stipendior. Diuisio in publica auctoritate & a priuatis constituta. Facile autem ex dictis colligi poterit, ab iis solummodo obligationem laudatam ad ſeruitia Reipublicae praestanda iniungi solere, qui facultate administris reipublicae constituendi gaudent. Quare ſedulo distinguenda sunt stipendia (vt caeteras eorum diuisiones, ad quaestionis propositae decisionem nil quicquam conferentes, praeteream, de quibus videri potest FRITSCHIVS *in d. Tr. C. II.*) in publica auctoritate & a priuatis constituta. Licet enim negari non possit, quod & priuati tantum non semper intendant, vt stipendiarii habiles fiant ad munera reipublicae obsequenda, & salaria quoque reipublicae administris quam-

quamuis cum consensu Principis constituere, saltem summo Principi ius inspectionis atque collaturae committere queant, quo casu Princeps eandem obligationem stipendiariis iniungere poterit: attamen cum penes priuatos non sit reipublicae administratos constituendi potestas, frustra aliquid absque effectu intendere non praesumuntur, sed felicitatem potius stipendiariorum & eorum prae caeteris, qui ex familia eorum originem ducunt. Atque ex hac quidem ratione stipendia a priuatis condita reuera esse fideicommissa familiae, conligitur, prouti in sequenti §. demonstrabitur; quamuis ratione conditionis adiectae etiam salariorum naturam imitent, cum nimirum intuitu laboris academici sint praestanda, salarium enim etiam per fideicommissum relinqui posse *ex l. 10. §. de Annuis Legat.* aperte constat. Qua ex ratione etiam mihi in discutienda quaestione argumenta tam ex materia salariorum quam fideicommissorum familiae petere licebit.

Stipendia a priuatis condita sunt Stipendia familiae.

§. VI.

Deferimur hoc ipso ad aliam stipendiorum definitionem, cum priori tamen ut plurimum coincidentem, qua nimirum dispescuntur ut stipendia simpliciter & certae familiae relicta. Stipendia publica autoritate constituta plerumque simpliciter & quidem in fauorem pauperiorum condita sunt; quae vero a priuatis condita sunt, regulariter pro stipendiis familiae reputantur, quamuis utroque in casu diuersum quid expressa dispositione caueri possit. Stipendium vero familiae est beneficium illis, qui ex certa familia oriuntur quid?

Stipendia familiae

tale est si a privato simpliciter est relictum. tur, intuitu studiorum statis temporibus praestandum. Pro tali praesumendum esse dixi, quod simpliciter absque determinatione a privato conditum est, quare etiam illud fideicommissum familiae esse adserui §. praecedenti, cum prouti in omni negotio, ita & hic mens fundatoris praecipue inspicienda sit *l. 8. pr. π. Mand DN. BOEHMER Iur. Eccles. Prot. P. II. Libr. III, Tit. IV §. 28.* haec vero ex praesumpta charitate, qua in propinquos plerumque feruntur mortales *a. l. 6. C. de Seruitut. & aqu.* colligatur, quod coniunctis potius, quam cuius extraneo relictum velit stipendium, quia eos prae caeteris maiori amore complecti videtur. *l. 168. π. de Reg. Iur. L. B. a. PVFFENDORFF. de Off. hom. & Ciu. L. 1. C. XII. §. 10.* Quod ipsum & politica ratio suadet, ut nimirum & alii ad imitationem accendantur, si videant, quod in decidendis eiusmodi controuersis semper ad utilitatem familiae fundatoris potissimum respiciatur. Et dicta quidem decisio obtinet, etsi extranei pauperiores, idoneitate, assiduitate, eruditioneque multo praestantiores adsint. KLOCK. *Vol. I. Cons. 36. n. 22.* BRVNNEMANN. *de Iur. Eccles. L. II. C. XII. n. 13.* MENOCHIVS *L. IV. Praesumpt. 125. n. 13.* Quamuis dissentire videatur Facult. Iur. Vitemberg. apud HOR-
Quid si pauperioribus relictum sit stipend? NIVM *C. I. Resp. 16. n. 1.* nisi tamen pauperioribus tantummodo relictum sit stipendium, quo casu quidem pauperiores ex familia fundatoris extraneis pauperioribus, non vero aequae ditiores, praeferendi sunt MENOCH. *Libr. IV. Praes. 125. 13.* si vero dictum, dass es den armen Freunden gegeben werden solle, pauperiores propinquorum nulla praerogativa gaudebunt, sed praesumuntur.

beat. c. 51. de Reg. iur. in 6to. CARPZOVIUS P. II. *Conf.*
 V. def. 8. NOB. DN. DE BERGER P. II. *Supl. ad E. D. F.*
Conf. 51. n. 1. p. 1464. quamuis dissentiat ZAVNSCHLIF-
 FERVS de Iure Stipend. ad stud. C. II. §. 11. si verò sti-
 pendium familiae sit mixte tale, substituti hoc casu
 admittendi, modo omnia subiecta ex familia hono-
 rata deficiant, si enim duo stipendia familiae relicta
 sint substitutis extraneis, vnico ex familia adhuc super-
 stiti ambo sunt concedenda, partim quia si constat,
 testatorem singulari amore aliquos esse persecutum,
 sine dubio id, quod obscurum videtur, ita interpre-
 tandum est, vt quam optime de illis disposuerit. L.
 persiste, 168. π. de R. I. partim quod conditio, sub qua extranei
 vocantur, nondum existit, quae tamen merito expe-
 ctanda est. l. 19. §. 41. π. de Condit. & demonstrat. l. 17.
 π. de R. I. RICHTER. Vol. II. *Conf.* 22. ZAVNSCHLIF-
 FER. de Iure Stip. C. II. §. 13. in fin. si vero filiis ciuium
 sit relictum & praecipue illis, qui sunt de familia, filii
 ciuium extranei tunc admittendi, si propinqui ex illa
 ciuitate deficiant. BERGER *Decif. Sum. Prouoc. Senat.* 99.
 nisi circumstantiae aliud suadeant. Familia autem pe-
 nitus deficiente etiam stipendium familiae absolutum
 auctoritate principis conferendum est aliis bene me-
 rentibus, cum vero admodum sit simile, testatorem
 stipendium familiae ea deficiente in alium similem fi-
 nem potius collocari, quam extingui maluisse, atque
 voluntas eius, si non seruari possit in totum, saltem
 seruari debeat, quantum potest. l. 31. π. de Condit. &
 Demonstr. quare nec illos audiendos puto, qui ad aliam
 causam piam principis ex arbitrio conuerti posse sti-
 pen-

Duobus
 stipendi-
 is fami-
 liae reli-
 ctis & vni-
 co ex fa-
 milia su-
 perstite,
 168. π. de R. I.
 quid obti-
 neat?

Quid si fa-
 milia ho-
 norata a
 plane defi-
 ciat?

pendium, adserunt, quum negligatur hac ratione voluntas fundatoris, quod sane plus impietatis quam pietatis continet, nisi tamen fundator aliud quid disposuerit. MENOCH. L. IV. Praef. 65. n. 32.

§. VIII.

Dixi in definitione stipendii familiae, quod iis, qui ad certam familiam pertinent, illud concedendum sit; his enim competit ius quaestum, vi cuius alter alterum ab istius perceptione durantibus annis academicis arcere possit. Familiae vero vox variis significatibus gaudet (ut enim illos, qui plane huius loci non sunt, praeteream, dum nimirum stylo decemvirali hereditatem denotat. *l. 195. §. 1. π. de V. S. Rubr. & l. 2. π. famil. herisc.* & quandoque seruos ac ancillas designat. *l. c. 195. §. 3. π. de V. S. l. 9. π. de Noxal. Act. Rubr. π. familia si furtum fecisse dicatur. Tit. Inst. de L. Fusia Cann. tollend.*) nonnunquam & in latissimo significato denotat personas cognationis & adfinitatis vineulo sibi inuicem coniunctas, *l. f. C. de Verb. & Rer. signif.* qui significatus hodie maxime popularis est, eique conueniunt vocabula: amici, propinqui, coniuncti, familie, Freunde, Anverwandten, item die Meinigen, & si quae sunt similia. Secundo significat personas ab eodem stipite descendentes. *l. c. 195. §. 4. π. de V. S.* cui conuenit Germanicae idiomatis vocabulum der Bluts- Freunde: strictiori vero sensu indigitat personas eodem nomine & clypeo vtes. *c. l. 195. §. 2. verb. comuni iure π. de V. S.* & in strictissimo demum significato si accipiatur vocabulum familiae, illi intelliguntur,

B

guntur, qui communi patrifamilias subiecti sunt. *cit. l. 195. §. 2.*

§. IX.

Concedendum Sti- Iam vero, cum fundator per agnatos potissimum
pend. fa- post mortem quodammodo viuere intelligatur & per
mil. 1.) a- eos, eodem quippe nomine & clypeo vrentes, eius
gnatis. memoria conferretur, eosdem prae caeteris fauore
ac amore maiori complecti atque proinde iis praeser-
tim ac primo loco relictum voluisse stipendium, prae-
sumendum est. *l. 30. C. de fideicommiss. l. 108. §. 120. π. de*

Hos se-
quuntur
2) cognati.

Condit. §. Demonstr. l. 22. de Aliment. leg. l. 32. 88. §. 6. π.
de Legat. 2. ibique GOTHOFREDVS lit. p. LAVTER-
BACH. de magis dilecto Cap. VI. §. 4. Non tamen ideo
cognatos penitus excludendos, puto arg. l. 195. §. 4. de
V. S. cum fauores conueniat ampliari, c. 15 de R. I. in 610.
& foeminae & qui ex iis nascuntur, amicorum, familiae
propinquorum &c. nomine contineantur. l. fin. C. de
V. & R. sign. MENOCH. L. IV. Praef. 88. n. 4. REBVE-
FVS in l. 195. §. fin. π. de V. S. KLOCK. Vol. III. Conf. 103.
HORN. Cl. 12. Resp. 51. p. 855. NOB. DN. DE BERGER.
P. I. Suppl. ad E. D. F. Tit. XL. p. 460. sed agnatis potius
subiungendos ZAVNSCHLIFFER. Diff. cit. Cap. II. §. 13.

Et his sub- Et cum adfines etiam sibi inuicem fratrum libero-
iungendi rumue loco sint. *l. 4. §. 7. π. de Grad. l. 8. C. de inutil.*
3) adfines *§. incest. nupt. atque in ORD. ELECT. SAX. ECCLES.*
in sensu *Tit. Welche Personen sich in ein Ehegelsbnuß mit einander*
iuridico *einzulassen. §. Wie num. vocentur verwandte Personen, an-*
te omnia autem vsus, ceu verborum tyrannus, probe
inspiciendus sit, non enim ex opinione singulorum,
sed ex vsu communi, nomina exaudiri debent. l. 7. π. de
Supelk.

supell. leg. cognatos in perceptione sequentur adfin-
nes, vere, & hos populariter & in sensu non Iuri- & iis 4.)
ridico ita dicti, GOCKELIVS *de Legat. vel do-populari-*
nat. ad stipendia, §. 8. *in fin.* sive legatum sit stipen-^{ter sic di-}
dium alicui oder zu förderst vor die Freude NOB. DN. DE
BERGER. *c. l. p. 461.* Aliud vero dicendum vide-
tur, si alicui & heredibus stipendium sit legatum, quia
hoc facto ordinem successionis ab intestato obserua-
ri voluisse fundatorem, praesumendum est, aut etiam
si constet, quod testator ad conservationem nominis
& agnationis respexerit, de quo casu loqui videntur
WERNHERVS *P. II. Obsf. 466.* & CARPZOVIVS *L. VI.*
Resp. 33.

§. X.

Dictum ius petendi stipendium in iure sanguinis se *Probatio*
fundat adeoque hoc a petente probandum est *l. 21. r. de propin-*
probat. neque cum iis facere possum, qui coniecturas ac *quitatis.*
praesumptiones hac in probatione plenae probationis vi-
cem subire posse, putant, vt MASCARDVS *de Prob.*
Vol. I. Concl. 409. seq. CARPZOV. *P. III. Const. 18. def. 29.*
Lege enim non distinguente nec nos distinguere vel
excipere debemus; quamvis enim obiciant commu-
niter probationis difficultatem, eadem tamen, & forte
maiori cum ratione difficultatem probationis in con-
trarium, tanquam negatiuae, huic opponere possem:
quare cum fundatrix foeminam quandam, a qua pe-
tens haud dubie descendebat, appellasset ihre Wuhme,
petenti iniunxit iusiurandum suppletorium *Facultas*
Iurid. Vitemberg. testante NOB. DN. DE BERGER P. I.
suppl. ad E. D. F. Tit. XL. §. 12. p. 470. cum e contrario
B 2 huic

huic assertioni fundatricis plenam fidem tribuerent. ICti Francofurtenses; omnem vero eidem denegarent probationis vim Scabini Lipsienses, petentique meliorem factâ legitimacionem ad causam iniungerent.

§. XI.

*si plures
circa sti-
pendium
familiae
concur-
rant, prae-
rogatiua
gradus at-
tendenda.*

Iam vero quaeritur, si subiectis ad studia academica idoneis abundet familia, quid obtineat? an praerogatiua aetatis, egestatis, habilitatis aut proximitatis gradus attendenda sit? Aetatis rationem habendam esse, ex eo colligi potest, quod maior natu etiam maiori cum dispendio carere praesumatur stipendio & quod ex natiuitate & sanguine ius quaesitum habere videatur; alii vero ad annos academicos respiciendum putant, vt ille, qui prior academiam frequenter, prior quoque ad stipendium admittendus sit: pro egestate loquitur fauor eiusdem in iure maximus & sane optandum esset, vt ditiores pauperioribus praerogatiuam sponte concederent: Habilitatem vero heic in censum vocandam esse, ex eo alii probant, quod praemia praecipue bene meritis debeantur, cum eo fiat, vt caeteri eo maiori industria atque aemulatione accensi litteras adgrediantur, ne forte proximiores gradu aliis postponantur: His tamen omnibus non obstantibus pro proximitate gradus pronunciandum esse, mihi quidem videtur, ob intentionem praesumptam fundatoris, eo enim maiori charitate quemuis complecti videtur, quo propiori ipsum attingit vinculo *l. 168. n. de R. I.* & quaelibet dispositio ita interpretanda est, vt proximus quisque videatur inuitatus atque vocatus, vti in materia fideicommissorum

forum familiae responderunt PAPINIANVS in l. 69. §. 3. & MODESTINVS in l. 32. §. 6. π. de Legat. 2. l. 29. §. 1. de Lib. & Postb. RICHTER Vol. I. P. IV. Conf. 11. HORN. Cl. 1. Resp. 16. n. 15. BRVNNEMANNVS, ad l. f. C de V. & R. S. n. 6. MENOCH. Conf. 277. n. 29. BESOLDVS Conf. I. n. 25. & seq. FRITSCH. de stip. C. 5. n. 49. si vero plures pari gradu fundatori iuncti reperiantur, circumstantiae a collatoribus probe sunt perpendendae atque aetate prouectiores minus prouectioribus; Academici in scholis triualibus morantibus RICHTER Vol. I. P. I. Conf. 50. p. 318. pauperiores ditioribus STRYKII *Vf. mod. π. Tit. de Legat. §. 28.* NOB. DN. DE BERGER P. II. *suppl. ad El. Disc. for. Cent. 3. Conf. 51.* qui stipendium habent non habentibus: COTHMANN. *Resp. 1. Vol. 5. n. 184.* eruditiores & magis idonei minus idoneis RICHTER Vol. I. P. I. Conf. 50. p. 317. pro re nata praeferendi videntur.

§. XII.

En igitur casus, vbi subiecta quaedam ob prae-^{Quaest.}rogatiam alterius impediuntur, quo minus stipen-^{Decisio.}dium durantibus annis academicis consequi possint: iam igitur quaeritur, quid statuendum sit, an semel exclusi semper arcendi sint? an vero absolutis licet annis academicis adhuc ad stipendii perceptionem admittendi? Vbi meo quidem iudicio respondendum videtur, quod si 1.) subiectum aliquod ius ex sanguine quaesitum habeat, aut caeteris paribus ex adfinitate 2.) vere studiosi partes per omnia expleverit, adeo, vt appareat non male locatum esse stipendium & 3.) impeditus sit a proximior pari iure

quaesito gaudente, quo minus stipendium durante studiorum academicorum cursu consequi poterit, omnino adhuc admittendus sit ac praesentandus ad stipendii perceptionem.

§. XIII.

Rat. Decid. 1.) quod intentio testatoris sit spectanda.

Sicuti enim semper primo loco respiciendum est ad mentem paciscentium atque disponentium, cum id, quod reuera intendatur & agatur, pro cauto sit habendum *l. 3. π. de R. C. l. 19. pr. Eod.* ita quoque hoc loco intentio fundatoris pro norma ac lege esse debet & non tam verba eius captanda sunt, sed potius intentio spectari debet *l. 17. π. de LL. l. 16. §. 1. π. de Verb. S.* Iam vero talis quisque praesumitur in mente, qualis per causam finalem ostenditur *l. 13. §. 2. verb. Est maxime π. de Excusat. Tut.* fundati autem stipendii causa finalis duplex est, ut nimirum studiis excolendis partim, partim vero familiae felicitatis adiumenta adderentur. Huncce vero finem non comprimi, sed potius adiuuari per admissionem iam iam defendendam, hoc est, quod iam nunc demonstrandum suscipio.

§. XIV.

Primaria intentio fundatoris ad studiorum promotionem directa atque promouetur.

Primaria itaque fundatoris intentio nulla unquam laude satis condecoranda ad promotionem studiorum atque aliquam laborum academicorum remunerationem directa est, quo intuitu etiam salarii speciem esse stipendium, supra §. 4. adserui. Hicce sane finis per nostram decisionem minime subuertitur; sicuti enim regulariter omnis remuneratio atque compensatio laborum iis demum praestitit debetur BOEHMER *de Anno deseruio seu Salario promerito C. I. §. 8.* ita quoque si
conce-

concedamus, quod stipendium statim ex intentione fundatoris sit solvendum, perinde tamen erit, an sua interim impertiat bona stipendiarius studiis prosequendis; perinde erit, an mutuo interim sumat ea, quae ipsi ad vitae academicae sustentationem necessaria sunt & postea ea, quae vel de propriis decerpit vel mutuo aliunde sumit, iterum ex stipendio resarciat, ac si statim perciperet stipendium *arg. l. 16. π. de solut. & liberat.* utroque enim in casu stipendium pro fundatoris dispositione ad sustentationem vitae academicae & studia excolenda impenditur: Fundatore enim disponente: relinquo stipendium familiae meae ad studia academica conuertendum, statim subsumi recto iudicio potest: atqui descendentes ex familia honorata, qui durantibus annis academicis illud obtinere minus potuerunt, interim vero aliquid de suis propriisque bonis impenderunt, vel aes alienum contraxerunt, ex stipendio vero postea soluto ea restitunt, impendunt illud per demonstrata ad studia academica; ex quo prono, quod aiunt, alueo fluit; Ergo admittendi sunt, atque illis quoque relictum est stipendium.

§. XV.

Non aequè vero solum finis iste obrinetur, sed etiam eximie promouetur per admissionem illius, qui studia iamiam felici euentu absoluit, si enim praesupponamus 1.) quod etiam stipendium familiae indignis possit denegari, licet hoc AHASV. FRITSCHIVS in *Tr. de Stipendiis & Stipendiat. Cap. V. §. 30.* ad eum casum perperam restringere videatur, si digniores ad-

Immo pro-
mouetur,
eo quod
partim
optime vi-
deri possit,
an indi-
gnis confe-
ratur, nec
sint, ne.

fiat, cum eadem fit ratio, si digniores deficiant, quod nimirum eiusmodi inepti & ad fruges consumere nati admissio fundatoris intentioni e diametro repugnet. 2.) quod stipendii male locati non concedatur conditio, nisi fundator aliud expresse disposuerit. B. HORNIVS *Class. I. Resp. XVI. n. 4. ubi praeiud. Vid. etiam Rescriptum Elect. Saxon. apud CARPZOVIUM Ipr. Consistor. L. II. Tit. XXV. Def. 9. n. 16.* durantibus vero annis academicis ineptitudo pariter ac morum corruptio hominum inter summam vitiorum dissimulationem quandoque vitiosissimorum non semper immo rarissime appareat, & in fine annorum academicorum quam optime diiudicari possit, quid valeant humeri, quid ferre recusent; multo sane meliori ratione intentio fundatoris observabitur, si denegatur stipendium eiusmodi subiecto inutili finitis annis academicis, quam si forte in indignum confertur.

§. XVI

Sane cum sciant studiosi, diligentiam eorum aliquo praemio remuneratorio absolutis annis academicis dignatum atque e contrario se, si se non reddant dignos illo stipendio, eo priuatum iri, mirifice excitabitur animus eorum ac inflammabitur ad studia eo allacriori conatu suscipienda, ne forsitan indigni videantur collatoribus, qui consequantur stipendium, quod solis honestis, piis, probis, bene moratis ac haud ineptis dicatum esse, probe sciunt *L. 14. C. de statutis & Imag. CARPZOV. Iurispr. Eccl. L. II. Def. 409.* Quo ipso finis fundati beneficii quam maxime promouetur, cum

*Partim
quod stu-
diosi spe
suisuri
emolu-
menti ma-
gis accen-
dantur
quam
praesentis.*

ex aduerso sublatis studiorum pretiis ipsa studia peritura videamus, *vt dicitur apud TACITVM Libr. XI. Animal. c. 7.* Quam plurimi enim parentum licet filium habeant, qui parem ad studia adfert & diligentiam ac indolem, sumptibus academicis deterriti illum, alias Palladi a natura quasi sacratum, Mauortis aut Mercurii seruitio dicare, coguntur; quod forte non eueniret, si pecuniam ad vitae academicae sustentationem, mutuo interim sumendam aliquando se receptaturos, spes aliqua superesset: cumque fundator praecipue eiusmodi hominum necessitatibus subuenire voluerit, iterum perspicuum est, intentionem fundatoris per nostram decisionem magis promoueri, quam per contrariam sententiam.

§. XVII.

Quod ipsum & ex eo satis eminet, quod absolutis demum annis academicis, verum studiorum *Saltim non con-* usumpracticum addiscere, eaque, quae hactenus *traria ei* theoretice tantummodo tractauere, ad praxin deducere *est deciso,* incipiant stipendiarii; si igitur ponamus, quod tamen *quod ex* in veritatis praecudicium minime concedo, quod *sine inten-* stipendium reuera non studiis academicis impendatur, *tionis pro-* *batur.* sed potius in finem, quem sibi praestitutum habent studia academica, quis dicet, hoc ab intentione fundatoris abhorreere? Intendit enim iste studiorum promotionem non ideo solum, vt istorum scientiam sibi comparent, sed potius hanc sibi ideo ex intentione fundatoris conciliare tenentur, vt eam ad praxin deducere atque DEO, proximo & Reipublicae saluberrima praestare officia ac sibi ipsis quoque vitam redere

dere possint per omnia felicem: immo stipendium illud quasi salarium intuitu officiorum reipublicae praestantium constituit fundator; quis vero adserere vellet salarium hocce non amplius deberi, cum illud revera promereri incipiat stipendiarius. Vid. §. 4.

§. XVIII.

Ex altera intentione, familiae emolumentum respiciente, probatur assertio.

Ex altera parte fundatoris intentio emolumentum familiae honoratae respicit, cuius intentionis intuitu speciem fideicommissorum familiae esse stipendium familiae, dixi supr. §. 5. Iam vero generaliter cum loquatur fundator, generaliter quoque est intelligendus, adeoque cum de propinquis locutus fuerit in genere, omnes etiam remotiores ad perceptionem stipendii vocasse, putandus est. *arg. l. 18. pr. π. de Op. nov. nunc & omnibus concedenda est actio l. 3. §. 9. π. de sepulchr. viol.* prouti quoque si quis a fratre herede instituto petiit, ne domus extra familiam alienaretur, si non paruerit heres, fideicommissum petent, qui in familia fuerint, si vero non eiusdem gradus sint, ita res temperari debet, ut proximus quisque primo loco videatur inuitatus, neque tamen ideo sequentium causa propter superiores in posterum laedi debet, sed his deficientibus & illi admittendi sunt. *l. 69. §. 3. π. de Legat. 2. BRVNNEMANN. ad b. l. §. ad l. 57. §. final. ad SCtum Trebellianicum n. 10.* Non quidem loquitur *c. l. 69. π. de Leg. 2.* de re certis personis ex familia ac statis temporibus praestanda, sed de tali, quae omni tempore & ab vnoquoque possideri potest; sed nihil interest, siue certis personis ac statis temporibus sit praestandum fideicom-

com-

commiffum, nec ne, fufficiat nobis ex l. c. probaffe, quod, fi familiae quid relictum fit, a proximioribus remotiores tantummodo ad tempus excludantur, quippe quorum cauffa per proximiores in pofterum laedi non debeat, quia nimirum ratio cit. legis, nulla alia eft, quam quod omnes ex familia fuerint vocati, quaecum etiam noftro in cafu militet, eadem & ibi obtinere debet difpofitio.

§. XIX.

Ex quo fatis meo quidem iudicio apparet, *Quae ita* per admiffionem nofta decifione admiffam nec *dem pro-* huic intentioni fundatoris contraueniri, fed eam po- *magis per* tius eximie adiuuari, utpote eo directam, ut omnes, *decifionem* qui ex familia honorata nafcuntur & ftudiorum capa- *noftam,* ces funt, habeant ius percipiendi ftipendium & qui- *quam pee* dem nulla alia ex ratione, quam ut illorum felicitati *contra-* promouendae confulatur. Huic teftatoris defiderio *riam fen-* nulla fane meliori ratione fatisfieri potef, quam fi *sententiae,* medium excogitetur, quo admiffo omnes reddantur participes beneficii a fundatore relict: fed obiicies forfan, quomodo vtilitas promoueri potef, fi ftudiofis fubtrahantur nerui rerum gerendarum, ftudiorumque profequendorum? at quod differtur, non aufer- tur; nunquam defuturos fore, fpero, qui neceffaria ftudiorum praefidia eiusmodi ftudiofo fubminiftrare velint, fi praefertim ifte creditor ius fuum circa ftipendii perceptionem quaefitum cedat, ut mutuata inde recipiat. Sane fi contraria fententia obtinere deberet, fortunam fuam quamplurimi negligere, *aca-* neceffum habebunt, dum vel nimia feftinatione ad

academica properabunt, ne forte postea a proximiorum academiis quoque meditati excludantur vel nimis sero & non prius se eo conferent ob metum sumptuum, quam ad perceptionem stipendii peruenire possint, ex quo sane nihil aliud provenire potest, quam fastidium litterarum, negligentia & varia infortunia, cum tamen id, quod in fauorem alicuius est relictum, in ipsius odium non debeat detorqueri. *l. 6. C. de LL. l. 25. π. de LL. l. 3. §. 5. in fin. π. de Carbon. Edict. c. 61. de R. l. in 6to.*

§. XX.

*Rat. decis.
2) quod
stipendium
in dubio
etiam
scholaribus
concedi
possit &
debeat.*

Hisce argumentis accedit, quod stipendium studiosis relictum possit concedi etiam scholaribus in scholis triualibus adhuc commorantibus, propterea quod priuilegia studiosorum iis quoque, possint applicari iuxta communem Doctorum opinionem & rationes in *Auth. habita C. ne filius pro patre*, expressae illis optime conueniant, quamuis omnino aequitas requirat, ut academici praeferantur: *sicuti pronunc. Ill. Scab. Ienens. apud RICHTER, Vol. I. P. I. Conf. 50. p. 318. & STRVVIVM Iunior: in Theor. & Pr. Iur. Canon. P. II. Cas. 62.* si igitur ex tantorum Ictorum opinione illi non indigni censendi sunt, qui plane inhabiles adhuc sunt ad studia academica capessenda, quanto magis illum eo censent dignum, qui ea iamiam cum laude absoluit, cum satis superque ex hoc appareat, plane non praesumendum esse, quod fundator stipendii praecise ad annos academicos respexerit.

§. XXI.

§. XXI.

Iniquissima sane per contrariam opinionem iis *Rat. 3)* deferretur conditio, quibus de meliori luto praecor- *quod ini-*
 dia finxit Titan; qui ex fundatoris voluntate spem *quisimam*
 non defuturorum remediorum, ad studia prosequen- *conditio-*
 da sufficientium, conceperunt haud exiguam; qui spe *nem re-*
 ista freti studia academicorum quasi instrumentalia ac *motioribus*
 praeparatoria addidicerunt; quique demum nihil pri- *deserat*
 us, nihil antiquius ac sanctius sibi duxerunt, quam *contraria*
 vt per studia litterarum in talem statum perueniant, *opinio.*
 quo Deo & proximo saluberrima exhibere possint
 officia, si postea ad academica tendentes a proximiori
 adeo de spe sua absque omni delicto & vlla inter-
 ueniente culpa deici arque a stipendio, ipsis iure na-
 tuitatis competentis, excludi debeant, vt studia quan-
 doque cum opificio quodam commutare, necessum
 habeant, quo facto omne tempus, quod Palladi ha-
 ctenus sacrum esse iusserunt, perditum frustraneum-
 que est, quod aliis forsitan artibus meliori cum fructu
 tribuere potuissent.

§. XXII.

Porro iura nostra in dubiis benigniora semper *Rat. 4)*
 praeferenda volunt *l. 56. π. de R. Iur. l. 18. π. de LL. quod sa-*
 l. 168. pr. π. de V. S. vnde fauores conuenit ampliari *horabilia*
 & odia restringi *c. 15. de R. I. in 6to.* Non quidem me *sint exten-*
 fugit, haec regulas a Viro Celeberrimo, Christiano *denda.*
 Thomasio, tanquam falsas & ineptas irrisas fuisse; in-
 geniosissimum quoque, quod hac in controuersia te-
 status est magus togatae militiae Heros ingenium
 miror, cui an Vincentius Placcius, Hamburgensis, fa-

tisfecerit, aliorum sit iudicium: verum pro libertate sentiendi fauorabilia & benigniora in citatis textibus dici puto, quae bonum & reipublicae salutiferum finem sibi praestitutum habent, adeoque nihil aliud indigitari, quam quod, si in casu interpretationis extensivae magis promoueatur utilitas reipublicae, quam si restringatur aliqua locutio, extensivae interpretationi locus sit concedendus & vice versa: iam vero reipublicae interest, ne studia maneant inculta, ne praemia desint bene meritis; studiorum vero cultum magis promoueri per admissionem in quaestione heic constitutam, iam supra demonstraui, ergo extensivae interpretationi omnino hic locum concefferim, praesertim cum etiam reipublicae magis expediat, si quis in iure suo quaesito (dubio licet, ex hypothesi aduersariorum) conseruetur, quam si extraneus, qui plane nullum ius ad stipendii perceptionem habet, ad beneficium admittatur, aut quis contra aequitatis manifestam rationem excludatur.

§. XXIII.

*Deciso
praeiudi-
cuis con-
firmatur.*

Atque ita pro haecenus defensa sententia responderunt non solum ICti Vitembergenses *apud HORNIVM Cl. I. Resp. 16. p. 30.* ibi: So ist ermeldeter S. euren Sohne billig vorzuziehen, es ist aber diesen das Stipendium in Zukunft, wenn er gleich seine 3. Jahre auf Vniuersitäten bereits erfüllet, und sodann daselbst nicht länger lebet, in Ansehung, daß er wegen eines andern nicht darzu gelangen können, und doch die sumtus von euch angewendet werden müssen, billig zu reichen: sed etiam aliquoties per Clementissima Rescripta ex Summo Senatu

Senatu Ecclesiastico Dresdensi emanata solutio iniuncta fuit iis personis facienda, quae dudum in officio publico constituti fuerunt, prouti ex Actis publicis percipere licuit.

§. XXIV.

In contrariam vero etiam sententiam pronunciauit idem Ill. ICtorum Vitembergensium ordo ^{Pracindium.}stante Nobili Dno de BERGER P. II. *suppl. ad El. Disc. for. Consil. 51. p. 1474.* ibi: So mag auch solches vorgestrecktes Geld aus der stipendien Casse mit Recht nicht gefordert werden, sondern es sind diese stipendien denenjenigen, so nach Erreichung des 18. Jahres auf Vniuersitäten würdlich studiren, denen foundationen nach billig ^{et ratio} zu reichen. Idque ex sequentibus fere rationibus, quod ^{pro con-}nimirum 1.) fundator stipendium in subsidium ^{traria sen-}sendorum studiorum, non vero in absolutorum ^{sentia,}praemium condiderit, eius autem intentio sanctissime ^{quod sti-}seruari debeat: sed consecutionem non adeo ^{pendium}validam esse puto, quod illa, quae ad studiorum ^{non in ab-}academicorum prosecutionem legata sint, non possint ^{solutorum}istis ^{studiorum}absolutis exsolui: supra enim iamiam probatum ^{de-}di, reuera studiis academicis impendi stipendium, ^{prae-}quis vel de propriis interim vel aliunde ^{prae-}mutuatis ^{conditum}si. ^{Respons.}vitam durantibus annis academicis sustentauerit: sane si valeret consecutio, quod illa, quae ad studia ^{Responf.}academica legata sunt, finitis annis academicis peti non queant, sequeretur, quod etiam illo casu, si per appellationem quis impedierit exsolutionem stipendii (quod quidem iure fieri posse, ex argumento ab alimentis ducto negandum MEIER *Colleg. Argentorat.*

Tit.

Tit. III. de appellat. non recip. th. 4. n. 11. MEVIUS P. III. Dec. 37. n. 11. LAVTERBACH. Colleg. Theor. Pr. π. Tit. de agnosc. & alend. Lib. th. 19.) vel id alio modo fiat, *Vid. GOCKELIVS de Legat. & donat. ad stipend. §. 15.* stipendium peti non possit, quod tamen analogiae iuris quam maxime contrarium esse, puto: sufficit enim quod illud probe perfecit admittendus, quod ipsi secundum foundationem peragendum incubuit. *AHASV. FRITSCH. de stipendiis & stipendiat C. IX. n. 33. p. 81.*

§. XXV.

Obi. 2) Secunda ratio, quae pro contraria sententia adducitur, est, quod studiosis alimentorum causa relicta sit stipendium, alimenta vero, quae quis durante & rantibus annis academicis sibi quaesivit, tanquam praeterita, pro alimentis nec haberi, nec ex stipendio ut refarcientur, postulari posse: at si maneamus in praesupposito, quod stipendium quasi ad alimenta legatur, cum praesertim argumentum omnino valeat ab alimentis ad stipendia *MEIER c. I. distinguendum est inter alimenta praeterita ex officio iudicis & ex iure actionis seu, ut clarius loquar, ex pacto, promisso, testamento aut alia dispositione priuata debita, illa quidem non debentur per ea, quae habet CARPZOV. P. III. Const. 10. def. 30. bene vero haec, prouti rationibus & praecudiciis probat laudatus CARPZOVIVS P. II. Const. 10. def. 31. & Libr. IV. Resp. 58.* quod vero stipendia semper vel ex promisso vel testamento aut alia dispositione priuata debeantur, adeoque omnino peti possint, etiam praeterita, nemo forte ambiget.

§ XXVI.

§. XXVI.

Tertia ratio, quae communiter obiicitur, eo *Obi. 3)*
 reedit, quod successu temporis crescentibusque fami- *metus in-*
 liis, eiusmodi fundationes plane periturae sint, si *erituri*
 omnes omnino propinqui admitterentur. Inesse ali *fundari*
 quam huic rationi speciem, fateor, & optandum esset, *stipendii.*
 ut inspectores stipendiorum ipsorum officio absque
 passionibus atque respectu personarum melius ad-
 sent, eosque solummodo adhiberent, quos ipsa na-
 tura ad honestatem ac eruditionem finxit, quique
 artes illas, quae ab altioribus studiorum generibus prae-
 supponuntur, probe perceperunt; certissime persua-
 sus sum, hunc metum sponte sua ruiturum: sed pia
 sunt, scio, desideria. Interim, si praesupponamus,
 1.) quod deficientibus studiosis ex familia oriundis *Responsio.*
 stipendii capacibus pensiones seponi atque honesto
 lucro exponi debeant, adeoque stipendium hac ra-
 tione augeatur, *iuxta* §. 7. 2.) quod stipendium pri-
 mario agnatis concedi debeat *iuxta* §. 9. & iis de-
 mum deficientibus illi tantummodo cognatorum ad-
 mittendi sint, qui reuera & actu litteris academicis
 incumbunt, (caeteri enim neque tempore exsolu-
 tionis acquirere possunt ius aliquod percipiendi, cum
 eo tempore litteris non vacent, neque illud potue-
 runt tempore vitae academicae, cum cognatis ius ad
 stipendium deferatur deficientibus demum agnatis,) *Obi. 4)*
 his, inquam, praesuppositis non video, quomodo fun-
 dationes eiusmodi sint interiturae: sit etiam, quid sit,
 hiece metus interiturae fundationis vnicé se fundat
 in negligentia inspectorum, executorum & collato-
 rum

rum fundati beneficii, quae sane ius ex natiuitate & sanguine quaesitum interuertere minime potest. arg.

l. 8. c. de R. I.

§. XXIIV.

Obi. A)
quod tacite renunciare praesumantur perceptioni perentes, dum non academi- am repe- runt.

Responsio.

Quarto demum etiam obiicitur, quod in pe- tentis voluntate positum sit, an tempore perceptio- nis se iterum in academi- am conferre velit, quo facto ipsi stipendium denegari posse, negant, licet etiam vigesimum aut trigessimum aetatis annum expleuisset *Vid. NOB. DN. DE BERGER P. II. suppl. ad Et. D. F. Conf. 51. p. 1458. & 1475. ubi praecind.* quod, cum non faci- at, renunciasse cenferi stipendio, aiunt: sed an hoc ipso fundatoris intentio obtineri possit, maxime du- bito; cerre studiosum 30. vel 40. aetatis anno in aca- demiis morantem, stipendiis iuuare, nescio, an pie- tatis vel potius impietatis opus sit: *Vid. WESENBE- CIVS P. II. Conf. 80. n. 5.* verissimum enim illud Poetae:

Hansellus quicquid non teneris discit in annis

Hans nunquam discet, semper ineptus erit.

Hoc vnicum vero reponam, quod frustra consentire & renunciasse praesumatur, qui expresse dissentit, aut ius suum sibi integrum conseruare annititur.

Ampl. decif. 1.)
si funda- toris tem- pestate iamiam collatum fuerit si-

§. XXVIII.

Hisce ita se habentibus firmissimo tulo stare sen- tentiam haecenus defensionem, poto: plane si 1.) funda- toris iam tempestate forte collatum exsolutumque fuerit stipendium ei, qui studia iamiam absoluit, nul- lam dubium suboriri potest, quin idem in posterum obseruandum veniat; hoc ipso enim fundator, modo

eam

eam collationem sciverit, siue illam tacite siue ex-^{pendium} presse approbauerit. *l. 3. n. de Reb. Cred. l. 94. n. de V. O. iis, qui sta-*
 interpretatur foundationem, quae interpretatio, tan-^{dia abso-}
 quam authentica ratione valoris pari cum fundatio-^{lucrantia,}
 ne passu ambulat, licet id etiam in fundatione ex-
 presse fuerit prohibitum, modo eo in casu, si per
 pactum stipendium fuerit constitutum, illorum, quo-
 rum interest, consensus accedat.

§. XXIX.

Idem 2.) pronuntiandum, si pacto expresso fue-^{Ampl. 2.)}
 rit introductum, ut etiam illi admitterentur, qui stu-^{si pacto ex-}
 dia iamiam cum laude absoluerunt. Qui statuunt^{presso illud}
 quod eiusmodi admissio foundationi contrarietur, ple-^{fit confi-}
 rumque etiam aiunt, quod pactum illud mini-^{entum.}
 me sit ferendum, cum fundatio pro norma ac lege sit
 obseruanda: uti vero supra iam §. 17. & seq. satis lu-
 culenter demonstraui, dictam admissionem fundato-
 ris intentioni neuiquam esse contrariam, per se cor-
 ruit argumentum contrasentientium. Sane si stipen-
 dium in emolumentum studiorum conuertatur, ne-
 mo interesse aliquod contradicendi habet, quam fa-
 milia, cui relictum est stipendium, quippe in cuius
 fauorem vnice relictum est beneficium; hinc etiam
 familia honorata illi in totum renunciare potest. *l. 88.*
§. 5. de Legat. 2. l. 71. n. ad L. Falcid. l. 46. n. de Pact.
l. 29. C. eod. argumento, quod & fideicommissum fa-
 miliae consensu omnium, qui ad illud adspirare pos-
 sunt, possit tolli. *l. 120. n. de Leg. 1. l. 11. C. de fideicom-*
missis. Nouell. 159. pr. & c. 2. § 3. RICHTER. Vol. I. P. VI.

Conf. 3. p. 46. n. 15. quamquam alii putent, quod posteris neutiquam praeiudicari possit, cum ipsis iure sanguinis comperat stipendium, quod ius quaesitum ipsis inuitis non possit auferri, praecipue cum hoc legatum ipsis demum deferatur, quando perceptionis tempus eos attingit, pater vero illo legato, quod filio post ipsius obitum deferatur, non renunciare possit, quia stipendium annuatim praestandum, annuae vero praestations, si legentur, tot intelligantur legata, quor anni *l. 5. 8. § 17. π. de ann. Legat. MENOCH. L. IV. praef. 132. vid. STRYK. Vsf. mod. π. L. XXX. §. 28. p. 899.* sicuti vero etiam res propriae heredum per fideicommissum relinqui possunt. *l. 25. C. de fideicommissis* adeoque ex hoc eminet, quod etiam heredibus in iure proprio praeiudicari possit. SCHILTER. *Prax. Iur. Rom. in foro Germ. T. II. in App. resp. p. 914.* ita ad argumenta pro contraria sententia adlata, per instantiam responderi potest, nimirum feudum antiquum a patre alienatum a filio ex iure successione non potest reuocari, quamuis iure sanguinis ipsi successio in illud post fata parentis deferatur RICHTER. *Vol. I. P. III. Conf. 25. p. 143.* quia iure hereditario in feudo succedit: sic etiam ius percipiendi stipendii iure hereditario acquirunt per patrem & mediante patre, qui omnino & annuis legatis renunciare potest, cum illud nusquam sit prohibitum, adeoque potest, cum tanquam heredes facta parentum praestare teneantur, renunciationi eorum contrauenire non possunt. Hoc praesupposito, quod nimirum in totum renunciare possint stipendio, non video, cur ei, cui plus

plus licet, non etiam licere debeat & minus *l. 21. π. de R. I. l. 10. ibid.* pactum enim hocce nihil aliud continet, quam renunciationem ad tempus factam, quam nemini praedicit familia, quam sibi ipsi, posterisque suis. Et quare pactum pro illicito habebimus, in quo nihil aliud cautum dispositumque est, quam quod legibus ac iuris analogiae ex omni parte consentaneum fuisset, licet pactum non adfuisset, per ea, quae haecenus deduxi.

§. XXX.

Magis vexata illa est quaestio, an per pactum liceat admissionem in quaestione haec constitutam ^{3.) Ampl.} stipulare, si illam fundator expresse prohibuerit? si ^{licet prohibito} omnes consentiant, quorum interest, non dubito, ^{fundatoris} quin adfirmata sit quaestio. Si itaque stipendium ^{in contrarium ex-} sit stipendium familiae absolute tale, consentientibus omnibus, qui ex familia supersunt, pactum eiusmodi probe constitui potest, cum nemini praedictetur, quam consentientibus, eorumque posteris, qui favori pro se introducto renunciare possunt, adeo, ut etiam testator illud prohiberi non possit *c. l. 88. §. 5. π. de Leg. 2. l. 71. π. ad L. Falcid. l. 29. C. de Pactis RICHTER Vol. I. P. VI. Conf. 3. p. 57. n. 42.* praecipue cum eiusmodi prohibitio facto contraria videatur, quae nihil operatur, impedit potius enim intentionem ad utilitatem studiorum & familiae directam, quam eam promouet, prout supra iam demonstratum est; neque quisquam interesse aliquod huic pacto contradicendi habet, cum sola familiae utilitas hoc loco in censum veniat per deducta in §.

Limit:

14. seqq. nec vlla ratio reddi potest, cur fundator talem admisionem intentioni ipsius quam maxime consentaneam admittere noluerit. Si vero stipendium familiae sit mixtum, adeo, vt substituti sine extranei & hi in eiusmodi pactum ineundum consentire nolint, aliud dicendum videtur, quia hoc casu interesse contradicendi extraneis competit, quippe quorum studia promouere voluit fundator, si deficiant actu studentes ex familia, quae intentio sanctissime custodienda venit.

§. XXXI.

*Ampl. 4.)
si praescriptio
ad sit.*

Ea, quae de pacto expresso dixi, etiam 4) ad obseruantiam atque praescriptionem extendenda sunt, cum taciti eadem sit vis, quam quae expressi *l. 3. π. de Reb. Cred. l. 94. π. de verb. obl. l. 1. pr. de Tribut. Act. l. fin. quod cum eo, qui in alien. l. 7. de Pecul. & obseruantia optima, fidissima, verissima, certissima, infallibilis, immo regina omnium interpretationum ICtis dicatur. BVSATVS L. II. Conf. 162. n. 31. quin verba dispositionis potius offendenda ac improprianda esse, quam ab ea interpretatione recedendum, quae fit per obseruantiam, etiamsi verbis & iuri contraria sit. SCHRADER *Consil. I. n. 256. 258. Consil. III. n. 220. Conf. XII. n. 123. Conf. XIV. n. 190. VVLTEIVS Vol. IV. Consil. Marpurg. II. n. 102. Conf. XXV. n. 114. Conf. XLVI. n. 37.* praesertim cum leges per obseruantiam mutari possint, quidni idem etiam de dispositionibus priuatorum dicendum? cum illae quidem ratione valoris legibus quodammodo comparentur, verum eas superare non possint *v. l. 32. in f. π. de LL. GOCHELIVS**

LIVS *de Legat. ad stipend.* §. 24. Hinc quoque Summus Senatus Ecclesiasticus Dresdenfis studiosis, iuris studio incumbenribus, stipendii perceptionem ex capite obferuantiae & praefcriptionis decrenit, quamuis stipendium exprefse in fundatione Medicinae ac Theologiae ftudiofis relictum erat, prouti ex actis videre licuit.

§. XXXII.

Praeterea quoque §.) nofta decifio ad eum ca-
 fum extendenda eft, quando quis ftipendium fibi de
 iure competere ignorauit atque ignorans remotiores
 gradu admiferit. Aliud quidem dicendum, fi feiue-
 rit beneficium ipfum, nefeuerit vero, fe proximio-
 ri prae reliquis cognatione fundatorem attingere, cum
 iura vigilatibus funt fcripta & ipfe fibi imputare de-
 beat, quod non feifeitatus fuerit, proximiorne ipfo,
 an vero remotior eo tempore gauifus fuerit ftipendio,
 quod dum non fecit, quod faciendum ipfi incubuit,
 iuri fuo renunciaffe cenfetur. *arg. l. 6. §. 7. C. de Re-
 miff. pignor. c. 86. de R. I. in 6to.* Eodem vero argumen-
 to contra ignorantem, ftipendium legatum efle, vtun-
 tur Scabini Lipfienfes apud NOB. DN. DE BERGER
P. I. Supl. ad E. D. F. Tit. XL. p. 471. at enim vero ficuti ignoti
 nulla cupido efle potefit, ita quoque iuri plane ignoto
 renunciari non potefit, *l. 76. π. de R. I. l. 48. §. 3. π. de
 Furt. l. 2. in fin. Sol. Matr.* cum de illo plane non cogita-
 re potuerit, neque vlla vnquam obligatio fingi poffit,
 quae ftudiofum obftingat, vt perquirat, an detur quis
 in hoc vniuerfo, qui ftipendium ipfi legauerit: modo
 praefcriptio nondum completa fit, ad quam *in Conf.
 El. Sax. V. P. II. 44.* anni quoad pias caufas requiruntur,
 quibus

quibus profluxis ne quidem ex capite ignorantiae restitutio in integrum peti poterit, *per Const. El. Sax. IX. P. II.* Atque in hanc sententiam responderunt Icti Vitembergenses *apud NOB. DN. DE BERGER c. l. p. 472.* ibi: So erscheinet darans allenthalben so viel, daß wenn ihr und euer Sohn völlige 3. Jahre auf Vniuersitäten studiret, hiernächst, daß ihr beyderseits von dem stipendio und Testamente sonst nichts gewußt, sondern davon erst vor kurzer Zeit Nachricht bekommen, eydlich erhaltet und so viel eure Person betrifft, die Verjährung wegen eines und des andern Jahres euch nicht in Wege stehet, euch beyderseits das volle stipendium billig zu reichen.

§. XXXIII.

6.) *Ampl. licet academicis sit relictum stipendium.*

Idem quoque 6.) dicendum, licet fundator dixerit, es sollten es Studiosi oder Academici, so würdlich auf Vniuersitäten lebten, genießten, ingleichen es sollte das Stipendium auf Academien verstudiret werden, item, es sollte seinen Freunden, wenn sie auf dieser oder jener Vniuersität studiren würden, gegeben werden: cum enim intentio fundatoris emolumentum studiorum & familiae praecipue respexerit, eaque quam maxime per admissionem hactenus defensam promoueatur, potius praesumendum arbitror quod fundator hincce verbis solummodo habiles ad academica studia capeßenda requirere, voluerit; praeterea quoque in nostro casu academicos reuera anticipando frui stipendio, quod interea forsitan aliunde mutuauerit, licet exsolutio demum finitis annis academicis fiat, superius probaui: si vero certa academia denominata fuerit, perceptionem stipendii non ad annos academicos restringere, sed per modum conditionis locum determinare

nare voluit fundator, vbi studiosi, qui ad stipendium
 adspirare volunt, studia tractare debeant.

§. XXXIV.

An vero ille, qui iam officiis publicis admotus at- 7.) licet
 que salario sufficienti instructus est, stipendium illud, officio pu-
 quod durantibus annis academicis consequi haud po- blico iam-
 tuit, adhuc petere possit? dubium videtur, eo quod sti- iam ad
 pendium, ceu salarii alicuius species, quod intuitu ser- motus sit.
 uitiorum reipublicae praestandorum pendi diximus,
 ideo postulari nequeat, cum intuitu illorum seruitio-
 rum plenius salarii iam nunc accipiat & quod funda-
 tor eum potius stipendio iuuare velle, praesumatur, qui
 aliunde non habet, quo vitam academicam ducere
 possit: verum sicuti stipendium etiam in compensa-
 tionem laboris academici soluitur & salarii quoque
 residuum ob maius adeptum salarii minime dene-
 gari potest, praeterea quoque iniquissimum esset, si
 quis ideo beneficio sit priuandus, quia se dignum ha-
 bilemue reddidit, qui reipublicae officia sua cum fru-
 ctu dicare possit & si forsan salarii ad ea, quae stu-
 diorum academicorum intuitu consumsit, resarcienda
 impendere cogeretur; ita quoque fundator verum fa-
 miliae fideicommissum constituit, a fideicommissi vero
 familiae quemquam ob munus adeptum excludi de-
 bere, nusquam in iure nostro cautum est: quare
 etiam patrem cum filio ad stipendii familiae perceptio-
 nem admittendum esse, pronunciauit Fac. Iur. Vitemb.
*iuxta praecidium §. 33. relatum; respicias quoque, si lu-
 bet, ad finem §. 23.*

E

§. XXXV.

§. XXXV.

8.) licet sit
Stipend.
fam. mix-
tum.

Nostra decisio 8.) etiam ad stipendium familiae mixtum extendenda est: quamvis enim tunc a fundatore deficientibus ex familia oriundis extranei substituti sint; non tamen, praesuppositis terminis habilibus, haec conditio adesse praesumitur: adsunt enim nostro in casu subiecta ex familia oriunda, quibus concedi potest ac debet stipendium familiae iuxta deducta in §. 13. seqq. quae, cum maiori prae caeteris extraneis completi videatur fundator amore l. 108. n. de R. I. iis omnino quoque pro praesumpta intentione fundatoris praeferendi veniunt. Vid. §. 6.

§. XXXVI.

Limit. 1.)
si quis
moriatur
ante per-
ceptionis
tempora.

Sunt, qui statuunt, nec heredibus esse denegandum stipendium eius, qui absolutis annis academicis fato praeventus ad illius perceptionem aspirare non potuit, quia reuera & illis tantum decedat per exclusionem defuncti a proximioribus factam, quantum forte intuitu & spe illius stipendii de suis consumsit, aut aeris alieni contraxit. Verum hoc ex intentione fundatoris neutiquam fieri posse, puto, quippe qui ea ex ratione stipendium legavit, ut illo adiuti eum in statum pervenire possint percipientes, quo DEO proximoque saluberrima officia praestare, propriamque vitam felicem reddere possint, haec ratio cum deficiat in defuncto, non praesumendum est, quod fundator stipendium ipsi aut heredibus conferri voluerit. Sane stipendium in diem incertum, an & quando exiturus sit, relictum est, nimirum si deficiant proximiores agnati & ipse, cui conferendum sit stipendium, sit proximus, eiusmodi vero

vero dies habetur in iure nostro pro conditione l. 30. §. 4. in fin. π. de legat. 1. l. 38. §. 16. π. de Verb. Obl. l. 4. l. 21. l. 22. π. quando dies leg. cum itaque haec conditio deficiat, nescio, quo iure praetendere queant heredes, ut defuncto, de quo, quod proximus fit, dici non potest, aut ipsis conferatur stipendium v. l. 21. C. de Fideicom. ibique GOTHOFREDVS lit. o. p. quare potius limitandam puto hoc casu nostram decisionem.

§. XXXVII.

Idem quoque dicendum, si quis absolutis annis academi- *Limit. 2.)*
 micis studiis neglectis aliam amplectatur professionem; quod si quis ali-
 ipsam non modo procedit, si studia nondum absoluta reli- *am pro-*
 querit, de quo casu loquuntur CARPZOVIVS P. III. Const. 13. *fessionem*
def. 26. PHILIPPI Vsupr. Inst. L. II. Tit. 20. §. fin. Ecl. 93. p. 489 amplect-
qui ambo idem praecudicium adferunt LYNCKERVS in Analectis tur.
ad Struuii Synt. Iur. Ciu. L. 34. Tit. 4. th. 81. in fin. sed etiam
 si studia iamiam ex voto absoluit, postea vero iis posthabi-
 tis aliam professionem eligat: non enim fundatum est sti-
 pendium, ut studia probe absoluta obliuioni tradantur, sed
 ut ex eis fructus reuera quaerantur optati, cum praesumi
 non possit, fundatorem illi concedi voluisse stipendium, qui
 absque vilo fructu litteris vacat; cessante igitur ratione fi-
 nali ipsum quoque legatum cessat. l. 73. π. ad SCtum Trebell.
 & mutata causa mutatur etiam ius occasione eius introdu-
 ctum l. 1. π. de Condit. sine caus. l. 52. C. de SS. Eccles. Ne-
 que conditionem in fundatione expressam impleuisse cre-
 dendus est talis apostata, quamuis enim verbis, prouti ia-
 cent, satisfecerit, mentem tamen ac intentionem fundationis
 per apostasiam plane negligit contra c. 86. de R. I. in 6to
 AHASV. FRITSCH. in cis. Tr. de stipend. C. XI. §. 7. at vero
 si post perceptionem plenam stipendii alii arti sese dicat,
 repeti non posse stipendium puto, sufficit enim quod tem-
 pore collationis tota mente litteris, vitam ex iis lucraturus,

E 2

operam

operam dederit & factum legitime retractari non debet, licet casus postea eueniat a quo non potuit inchoari c. 73. de R. I. in 6to sicuti quoque, si cui quid datum, quia aliquid fecit, plane cessat repetitio, licet causa etiam plane sit falsa, vt si quis putauerit, aliquem studiis incumbere, licet id falsum sit. l. 52. π. de Condict. indeb. v. l. 33. in fin. π. cit. tit. l. 1. §. 2. π. de superfic.

§. XXXVIII.

Limit. 3.)
 si cognatus
 ab agnato
 affinis a
 cognato
 exclusus
 sit.

Ita quoque si cognatus ab agnato; affinis a cognato im-
 peditus sit tempore vitae academicae, quo minus stipendii
 perceptionem consequi potuerit, neque finitis annis academi-
 cis ei stipendium concedendum puto, quia deficientibus de-
 mum agnatis vocati esse, intelliguntur, adeoque tempore vi-
 tae academicae ius radicatum non habuerunt, quippe quod
 ipsis demum deficientibus agnatis & respectiuè cognatis ad-
 quiritur; neque enim de iis dici potest, quod intuitu dicti iuris
 quaesiti quicquam de suis aut aliunde mutuatum impenderint,
Vid. quae dixi §. 9. & 26. quapropter si deficiant agnati, cognato-
 rum proximus, ea tempestate actu litteris academicis vacans, ad-
 mittendus est, atque adeo agnati ab agnatis, cognati a cognatis,
 affines ab affinibus exclusi tantum admissionem ad stipendium
 iure meritoque postulare possunt, nisi forte iterum agnatus in-
 terueniat, quem praefendum *supra in §. 9.* latius deduxi.

§. XXXIX.

Epilogus.

Tantum sufficiat in praesentiarum. Quamuis vero me
 in hac materia longe vtilissimam quaestioni defensionem ex asse sa-
 tisfecisse, non putem, spero tamen, quod, si forte ideo, quod
 librorum meorum in cistis pro tempore quiescentium copiam
 non habuerim, aliquid minus scitè ac curatè scriptum videri
 possit, B. L. aequam interpretationem leuitati meae haud de-
 negaturus sit. Deo vero Ter Optimo, Maximo pro
 concessis viribus sit laus honor & gloria.

F I N I S.

EMENDANDA

Pag. 5. lin. 13. imitent lege imitentur. pag. cad. §. 6. lin. 1. de-
cisionem lege divisionem. pag. 6. lin. 28. Praef. lege Praef. pag. 11.
lin. 5. Freude lege Freunde. pag. 14. §. 13. lin. 14. defendendem
lege defendendam. pag. 20. lin. 2. meditantii lege meditante.
pag. 24. §. 25. lin. 3. praesertim lege praesertim. pag. 29. §. 3.
lin. 11. prohiberi lege prohibere.

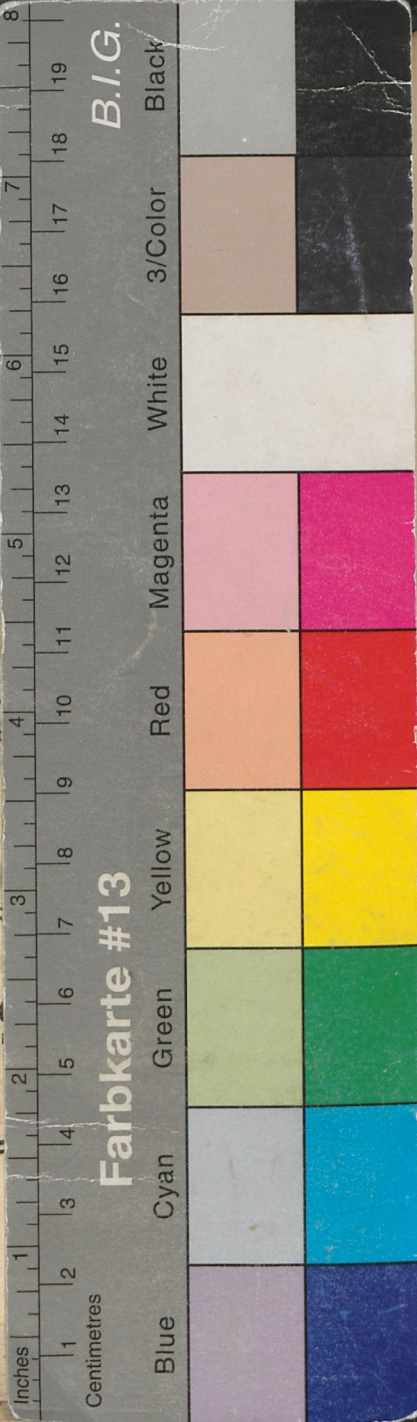

Jena, Diss., 1729

X 239 7903

25

16. Nummer 43.

P. Jg. 18 1

24

PROBLEMA IVRIS ECCLESIASTICI,
AN

STIPENDIVM FAMILIAE EI
SIT CONCEDENDVM, QVI OB
PRAEROGATIVAM ALTERIVS ILLVD
DVRANTIBVS ANNIS ACADEMICIS
CONSEQVI HAVD POTVIT?

AFFIRMATIVÈ DECISVM, 1729, 22

IEHOVA IVVANTE,

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

P. 279

DN. GVILIELMO HENRICO

DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM, ANGARIAE
ET WESTPHALIAE RELIOVA

MODERATORE,

DN. IOH. CHRIST. SCHROETERO,

HEREDITARIO IN WICKERSTEDT,

ICTO ET ANTECESSORE CONSVMMATISSIMO, SERENISSIMOR. DVC. SAX.
CONSILIARIO, CVRIAE PROVINCIALIS ET COLLEGIORVM IVRIDICORVM
ASSESSORE GRAVISSIMO,

PATRONO ATQVE PROMOTORE SVO AETATEM
DEVENERANDO,

PRO GRADV DOCTORALI

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI, IN ACROATERIO ICTORVM INSTITVENDO,
SVBMITTIT

CHRIST. AVGVST. HENRIC. Heydenreich,

ADV. SAXON. ELECT. IMMATR.

DIE V. OCTOBR. M DCC XXIX.

— IENAE, LITTERIS MVLZNERIANIS —

